

سیمای کشاورزی شهرستان شاهین شهر و میمه سال زراعی 94-95

شهرستان شاهین-شهر و میمه با مساحتی بالغ بر ۶۱۰۵ کیلومتر مربع از شمال به استان مرکزی - از شرق به کاشان، نطنز و برخوار - از جنوب به اصفهان و از غرب به نجف-آباد، خمینی-شهر و گلپایگان محدود است. این شهرستان دارای دو بخش مرکزی و میمه و ۶ شهر به نامهای: شاهین-شهر، گز برخوار، میمه، وزوان، لای-بید (جدید التاسیس) و شهر گرگاب (جدید التاسیس) و ۱۹ روستا به نامهای: اذان، زیادآباد، حسن رباط، لوشاب، موته، ونداده، خسروآباد، سعیدآباد، مرآوند، قاسم-آباد، چغاده، رباط آغاکمال، باغمیران، سُه، کلهرود، دهلر، بیدشک، مورچه خورت و جهادآباد می باشد. شهر شاهین-شهر مرکز بخش مرکزی و شهر میمه مرکز بخش میمه می باشد. بخش مرکزی شامل شهرهای شاهین-شهر، گز برخوار و گرگاب و بخش میمه شامل شهرهای میمه، وزوان و لای بید است. دهستان مورچه خورت با مرکزیت روستای مورچه خورت و دهستان برخوار غربی به مرکزیت روستای جهادآباد در بخش مرکزی و دهستان ونداده با مرکزیت روستای ونداده و دهستان زرکان با مرکزیت روستای حسن رباط در بخش میمه واقع شده اند. نقل است که نقشه اولیه طراحی شده شهر از بالا به صورت شاهین جلوه می کرده است. به دلیل وجود آبشخور شاهین-ها در این منطقه بنا کنندگان شاهین-شهر آنرا به این نام نامیدند.

میمه: به دلیل مساعد بودن کشت مو و وجود تاکستانهای اطراف شهر میمه این شهر را میمه نامیدند.

گز برخوار: یکی از قدیمی-ترین شهرهای منطقه می باشد. این شهر به روایتی در قدیم الایام دارای یک نوع گیاه تیغ دار بیابانی با رویش زیاد بوده که این گیاه به نام گز نامیده می شده است.

جغرافیای طبیعی

بطور کلی آب و هوای شهرستان نیمه کوبیری بوده و جزء سرزمین-های خشک کشور بشمار می رود. شاهین-شهر مرکز شهرستان به دلیل موقعیت ویژه-ای که داراست مکان برخورد توده هوای گرم و خشک کوبیری با توده هوای سرد کوههای غرب است و به همین جهت پیوسته باد در این شهر در حال وزش می باشد.

مناطق کوهستانی بیشتر مناطق غرب، شمال و شمال شرقی شهرستان از جمله بخش میمه را در بر گرفته است. نواحی شمال و شمال شرقی از استپ کوهپایه-ای، نواحی جنوب و جنوب شرقی از استپ بیابانی برخوردار است.

بخش میمه از نقاط سردسیر می باشد. از ارتفاع بیشتری از سطح دریا نسبت به دیگر مناطق شهرستان برخوردار است. دارای تابستانهای گرم و خشک، پاییز با بادهای موسمی همراه با رگبارهای تند و بارانهای نامنظم و زمستانهای سرد و خشک می باشد.

بخش میمه از شمال، شمال شرق و شرق به کوههای کرکس محدود است. در جنوب غربی شهر وزوان کوهستان کهر و با ارتفاع ۲۵۰۰ متر و رشته کوههای دم سیاه و سه کلنگ نیز قرار دارد.

مهمترین محصولات زراعی شهرستان: گندم، جو، یونجه، ذرت، کلزا، چغندر قند، سیب زمینی

مهمترین محصولات باغی شهرستان: پسته، انار، انگور، سیب، به، گردو، گل محمدی و زعفران

مهمترین تولیدات دام، طیور و آبزیان شهرستان : گوشت قرمز ، گوشت سفید، شیر، تخم مرغ، عسل

واحد زراعت :

مهمترین محصولات زراعی شهرستان : گندم ، جو ، یونجه ، ذرت، کلزا

اهداف و فعالیت های واحد زراعت : افزایش کمی و کیفی تولیدات زراعی، رسیدن به توسعه و تولید پایدار ، استفاده بهینه از منابع و عوامل تولید و اجرای مدیریت اصولی مزرعه ، جمع آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات و آمار به منظور انجام برنامه ریزی های لازم مربوط به توسعه سطح زیر کشت محصولات و افزایش میزان تولید در واحد سطح ، شناسائی و تعیین نیازهای تحقیقاتی و اولویت های امور زراعی، تهیه طرح جامع کشت محصولات زراعی ، نظارت بر اجرای پروژه های زراعی و تهیه گزارش پیشرفت عملیات ، هدایت ، تشویق و حمایت از سرمایه گذاران از جمله وظایف بخش زراعت می باشد.

از جمله اقدامات صورت گرفته در بخش زراعی شهرستان:

- توسعه و ترویج کشتهای متناسب با شرایط آب و هوایی و اقلیم شهرستان در راستای تغییر الگوی کشت(کلزا- سورگوم -چغندر قند بهاره و پاییزه- تریتیکاله - کاملینا-منداب و...)
- ایجاد مزارع الگویی (گندم ، جو، تریتیکاله، سورگوم ، کلزا، کاملینا)
- نظارت بر بهبود عملکرد مزارع زراعی
- ترویج روشهای آبیاری با استفاده از نوارهای تیپ در زراعت محصولات مختلف در جهت استفاده بهینه از آب (کشت گندم به روش آبیاری تیپ- کشت کلزا به روش آبیاری تیپ و...)
- اجرای طرح های ترویجی -تحقیقی و مشارکتی ارقام مختلف محصولات زراعی(گندم، جو، سورگوم، کلزا) به منظور توسعه کشت های با نیاز آبی کم و آشنایی کشاورزان و ترویج آن
- نظارت بر فرایند خرید محصولات زراعی
- توسعه کشت بی خاکورزی

واحد باغبانی:

مهمترین محصولات باغی شهرستان : پسته، انار، انگور ، سیب ، به ، گردو ، گل محمدی و زعفران

اهداف و فعالیت های واحد باغبانی : وظایف مدیریت باغبانی مطالعه و تجزیه و تحلیل آمار و اطلاعات گردآوری شده برای تدوین برنامه های باغبانی در جهت افزایش تولید و توسعه امور باغبانی ، توسعه سطح زیر کشت ، تهیه

طرح جامع کشت باغی، تدوین طرح های آموزشی و ترویجی ، نظارت بر امور مربوط به برآورد نهاده ها و ماشین آلات مورد نیاز بخش باغبانی و ... می باشد

برنامه های توسعه ای بخش باغبانی شهرستان

توسعه بخش باغبانی بطور کلی می تواند بر چهار بخش انجام پذیرد :

- 1- توسعه باغات 2- اصلاح و نوسازی باغات 3- توسعه گلخانه ها 4- توسعه سالنهای تولید قارچ خوراکی 5
- توسعه کشت گیاهان دارویی که در مورد اول به دلیل خشکسالی های اخیر و نیاز به آب کافی و مطمئن عملاً امکان پذیر نیست اما در خصوص موارد ذکر شده دیگر با توجه به نیاز آبی کمتر و استفاده بهینه از آب و تولید بالا در واحد سطح قابل بررسی و اجرا می باشد.

از جمله فعالیت های باغبانی شهرستان در چند سال اخیر:

- تولید خربزه به روش داربستی در گلخانه
- اصلاح، احیاء، بهبود و ایجاد باغات پسته
- تغییر الگوی کشت (کشت پسته-زعفران-گل محمدی)
- حذف و جایگزینی درختان نامساعد با شرایط محیطی منطقه
- تهیه و توزیع تعداد 9000 اصله نهال یارانه دار پسته
- توسعه و ترویج کشتهای گلخانه ای (سطح توسعه گلخانه طی چهار سال گذشته : گلخانه فلزی 4/7 هکتار با سرمایه گذاری 5/8 میلیارد تومان)
- گلخانه چوبی: 10 هکتار با سرمایه گذاری 3/2 میلیارد تومان
- گلخانه در دست احداث و اخذ پروانه : 12 هکتار با سرمایه گذاری 21 میلیارد تومان
- سطح فعال گلخانه های (فلزی و چوبی) شهرستان 69 هکتار
- تجهیز گلخانه ها در سطح 5 هکتار
- معرفی متقاضیان جهت اخذ مجوز احداث گلخانه ها
- توسعه ایجاد اشتغال در سطح شهرستان با استفاده از کشتهای گلخانه ای، کشت محصولات زعفران، گل محمدی، پسته

واحد امور فنی و زیربنایی:

امور آب و خاک و فنی و مهندسی شهرستان:

از جمله وظایف این بخش: مطالعه و برنامه ریزی عملیات اصلاح مسیر ، پوشش انهار سنتی ، مرمت ، لایروبی و نگهداری قنوات ، احداث زهکشهای انتقال آبهای سطحی مازاد ، انجام عملیات اجرایی پروژه های فرعی آبیاری ، زهکشی مهار آبهای سطحی با اجرای بندهای انحرافی و سدهای مخزنی ، تجهیز و نوسازی اراضی کشاورزی ، مدیریت آب در مزارع ، احداث زهکشهای سطحی و زیرزمینی در مناطق پرآب ، جلوگیری از پرت آب موجود با احداث کانال های آبیاری ، لوله گذاری خطوط انتقال و ... می باشد . شایان ذکر است در سالهای گذشته بیشترین تعداد پروژه ها و بیشترین حجم عملیات مالی و بودجه ای در زمینه امور زیربنایی آب و خاک بوده است.

فعالیت های شاخص اداره فنی و زیربنایی از سال 94 الی 97

ردیف	عنوان پروژه	کارانجام شده	واحد	اعتبار هزینه شده (میلیون ریال)
1	مرمت و بهسازی قنوات	41	رشته	13/232
2	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی	20225	متر	30/686
3	لوله گذاری	10200	متر	1/500
4	تسطیح لیزری اراضی کشاورزی	75	هکتار	620
5	احداث استخر ذخیره آب	1	باب	1/100
6	احداث جاده دسترسی به مزارع	6600	متر	1/400
	جمع کل اعتبار هزینه شده			48/538

تسهیلات و ایجاد اشتغال در شهرستان در چند سال اخیر

ردیف	نوع وام	تعداد	مبلغ (میلیون ریال)
1	کارا	107	79587
2	تبصره 18 (فراگیر)	1	11348
3	مشاغل خانگی	179 طرح مستقل	8066
4	مشاغل خانگی	5 طرح پشتیبان	3300
5	تسهیلات سرمایه ای بخش کشاورزی	135	353171
6	تسهیلات در گردش	314	746920

فعالیت های اداره ترویج:

ردیف	عنوان طرح	حجم فعالیت	تعداد اشتغال
1	برگزاری کارگاه های آموزشی و ترویجی (یک روزه و مهارتی)	2163 نفر روز	-
2	تاسیس و راه اندازی صندوق اعتبارات خرد ویژه زنان روستایی	1 مورد	50 نفر
3	نظارت بر پهنه ها، سایت های الگویی و کانون یاد گیری	7 مورد سایت الگویی 1- مورد کانون یادگیری	30 نفر
4	توزیع نشریات، بروشور، فصل نامه، تکثیر CD، DVD با موضوعات آموزشی-ترویجی	4000 نسخه	-
5	طرح انتخاب نمونه های کشاورزی در سطح استانی	6 مورد	-

برنامه های اولویت دار و قابل اجرا در سطح شهرستان:

- توسعه کشتهای گلخانه ای
- توسعه سیستمهای نوین آبیاری- ارتقاء بهره وری از منابع آب
- توسعه صنایع تبدیلی محصولات کشاورزی
- توسعه پرورش شیلات در سطح شهرستان

چالش ها و کاستی ها:

- کمبود آب در بخش کشاورزی
- عدم وجود تسهیلات ارزان قیمت در بخش کشاورزی
- شرایط سخت بهره برداران برای دریافت تسهیلات از جمله (وثایق موجود، بدهی های قبلی و...)
- همسان نبودن هزینه های تولید با قیمت فروش محصولات کشاورزی
- کمبود نوسانات شدید قیمت نهاده های محصولات دامی (کنجاله سویا و.....)

مسائل و مشکلات بخش کشاورزی شهرستان :

- بروز خشکسالی و کاهش نزولات جوی و کاهش شدید منابع آبهای زیرزمینی و کاهش کمی و کیفی آب آبیاری و به تبع آن کاهش سطوح کشت محصولات زراعی و کاهش عملکرد محصولات زراعی
- کمبود تسهیلات و اعتبارات با بهره کم در بخش کشاورزی و نرخ بالای سود تسهیلات بانکی واحدهای تولیدی
- عدم رضایت کشاورزان از خدمات بیمه محصولات زراعی در پرداخت غرامت به کشاورزان خسارت دیده
- عدم تخصیص اعتبارات کافی جهت احیای باغات آسیب دیده از خشکسالی
- عدم پذیرش ضمانت و وثیقه روستاییان از سوی برخی بانکها
- افزایش قیمت تراکتور ، ماشینهای کشاورزی ، ادوات دنباله بند و قطعات یدکی و افزایش شدید قیمت خدمات مکانیزه ارائه شده و افزایش هزینه تولید محصولات کشاورزی
- هزینه بالای مبارزه با آفات و علفهای هرز مزارع و باغات و قیمت بسیار زیاد سموم خارجی و کیفیت نازل سموم داخلی
- عدم استقبال کارگران ایرانی جهت کار در واحد های تولیدی و بکارگیری کارگران غیر ایرانی در واحد های تولیدی

- عدم ثبات نرخ قیمت های نهاده های زراعی و دامی و خرید نهاده ها بصورت نقدی و فروش محصولات بصورت مدت دار
- دریافت عوارض گوناگون از واحد های تولیدی توسط ارگانهای مختلف
- کمبود وسیله نقلیه متناسب با ماموریت های محوله و کمبود نیروی انسانی
- عدم توانایی عموم بهره برداران بخش کشاورزی جهت بازپرداخت تسهیلات اعطایی و استتمهال وامهای اخذ شده در سنوات قبل
- عدم تناسب محیط کار با استانداردهای یک محیط اداری قابل قبول

راهکارها و پیشنهادات در جهت رفع مشکلات بخش کشاورزی شهرستان :

- ❖ تغییر الگوی کشت و جایگزینی محصولات زراعی و باغی مقاوم به شرایط خشکی و کمبود آب
- ❖ استفاده از ارقام جدید و اصلاح شده محصولات زراعی که بهره وری بالاتری در مصرف آب دارند.
- ❖ استفاده از ارقام زودرس که نیاز آبی کمتر و دوره رشد کوتاهتری دارند.
- ❖ استفاده از سیستمهای آبیاری نوین که هدر رفت آب و میزان آب مصرفی را کاهش داده و بهره وری آب را بالا می برد.
- ❖ انجام خاکورزی حفاظتی و کشت بادستگاه کشت مستقیم (نوتیلیج) و حفظ بقایا در سطح خاک
بمنظور حفظ رطوبت خاک
- ❖ جلوگیری از خرد شدن اراضی و حفظ یکپارچگی آن و تشکیل تشکلهای تولیدی و اقتصادی
نمودن تولید

❖ برگزاری کارگاههای آموزشی و توجیه کشاورزان به رعایت مسائل فنی در کلیه مراحل زراعت و

باغبانی

❖ حمایت و توسعه شرکتهای مکانیزاسیون کشاورزی در سطح شهرستان و استان جهت کاهش

هزینه خدمات ارائه شده به کشاورزان و امکان دسترسی کلیه کشاورزان به تکنولوژی های جدید

و مدرن مکانیزه در راستای تغییر شیوه های کشت برای مقابله با خشکسالی

❖ الزام تولید کنندگان تراکتور و ادوات دنباله بند به افزایش کیفیت و رعایت استانداردهای جهانی و

نظارت مستمر بر نحوه ارائه خدمات پس از فروش در راستای رفع عیوب دستگاهها و ارتقاء

تولیدات داخلی